

VÉGVÁR

2006. január, február, II. évfolyam, VI-VII. szám

Székelyderzs és Székelymuzsna ingyenes havilapja

Harminc ezüst – de kinek?

Most, hogy a Viharsarok Egyesület, nevéhez híven, egyre inkább magára vonja a figyelmet, csupán a félreértések elkerülése végett, s ha tesszük, a dokumentáltság miatt, fogalmazzunk meg néhány gondolatot.

S ebben inkább segítségemre van az a tény, hogy eljöttem a faluból, hiszen a kívülállóság látzata vagy szemszöge más távlatokat kínál. Nem azét, aki éppen benne él egyfajta valóságban a mindennapok szintjén, hanem azét, aki úgy éli meg ugyanazt a valóságot, hogy annak lényegével foglalkozik. Így, tarsolyomban a rengeteg tapasztalattal, amelyeket Muzsnában gyűjtöttem, könnyebben tudok mérlegelni. Ám most az Egyesületről van szó, amelynek egyik alapító tagja és egykor képviselője voltam.

Hallom – és tudom –, hogy az idő teltevel épp e kezdeményezés válik célponttá, amely önös érdekektől mentesen, a falura, a közösségre koncentrálna, a közös érdekeket szolgálva indult el egy nagyon nehezen elérhető cél felé, abban a hitben, hogy a munka, a kitartás és egyéb ehhez hasonló és elfeledett erények segítségével el is érje azt a célt.

S ha nem is érte, ha nem is érthette el..., legalább megválaszolta (ha épp mindenkinek nem is egyértelműen) azokat a gyakran feltett kérdéseket, amelyek régen válaszra várnak...

Például azt, hogy miért mennek el az ifjak faluról, miért kell máshol, más iskolákban keresni a gyerekek boldogulását; másoknak a munkát, a feleséget, egyszóval az emberi igények kielégítésének legalapvetőbb formáit? Ugy tűnik, azért, mert az egyéni igények amennyiben nem egyeznek egy közösség igényeivel csupán visszhangtalan kiáltásokká, szerencsétlen vergődéssé minősülnek át és magukkal vonják a közfelháborodást, a köz haragját is...

És azt hiszem, ezzel a mondattal sikerült is megfogalmazni mondanivalóm lényegét: egy kérdés marad csupán: milyen erők állnak e közösségformálás háta mögött? Melyek egy közösségi döntést alakító tényezők? Erre, azt hiszem, mindenki ismeri a választ...

De fordítva is igaz. Ha a közösségi igény kielégítése áll egy törekvés középpontjában, akkor az egyéni igény már csak ezzel ellentétesen képes meghatározni magát. Nem minden esetben, persze, de amikor az önmagát ekképpen meghatározó egyéni igény visszafordul a közösség ellen, megsemmisíti a közösségi törekvést.

Egyszerűbben, megint tegyük fel a kérdést, amelyre mindnyájan ismerjük a választ, hogy kik és mik állnak a közösségi szintű megnyilvánulások mögött, kik bírnak közösségformáló erővel?

Nos, ez a Viharsarok Egyesület története is. Közösségi igényekre próbált reagálni, közösségi kihívásokat vállalt fel, közösségi célokért és érdekekért dolgozott, gyerekekért, felnőttekért, magyarokért és cigányokért, alko-

holistákért és józanokért, betegekért és egészségesekért stb. És nyilván, azt is önk tudják a legjobban, mindezt egyesületünk hogyan tette, milyen hatásokkal, milyen eredményekkel. És ismerik a közvélemény hangjába burkolt kritikákat, amelyek utcán, kocsmában, templomban és iskolában nem egyszer a gyalázkodás határait is kimerítve marják a Viharsarok Egyesületet.

És milyen érdekes: a fentebb leírtak értelmében attól kezdve, hogy az én és a feleségem magánéletén keresztül értelmezhető csupán a Viharsarok Egyesület ténykedése, odáig menően, hogy a jó szándék ellen már a

körömvirág

folytatás a 2. oldalon

• a tartalomból •

Viharsarok Egyesület közleményei • Mégiscsak a család a döntő tényező • 148. sz. törvény • Idén 2% adót ajánlhat fel
• Gyógynövény pályázat eredményei • januári, februári hagyományok •

szószékről is oly egyszerű beszélni, mint a sötét oldalánál...

(Pedig nekünk nem titkaink voltak, csupán a tisztelet gesztusa volt, hogy nem a családi életünket kitergetve, a közvéleménytől várva a döntést és vigasztalást nem osztottuk meg a faluval, hogy éppen miért nem lakom Muzsnában néhány hónapja. Higgyék el, akinek ehhez bármi köze volt, tudott róla, épp annyit, amennyit szükséges.)

De mindez mégis miért szolgálat jogalapot arra, hogy egy civil szervezet működését, munkáját kikezdje, ellehetetlenítse?

Ez vajon közösségi, vagy egyéni igény?

És nagyon jó mindezt úgy hallani, hogy távolról jól látszik, kik és milyen szálakat mozgatnak, hogyan alakítják, fúrják, építik – bár igen ingoványos talajra – a megfontolatlan légvárait, olykor éppen a közösség nevében és érdekében emelve szót.

Jézust is valahogyan így adták el, de – nagyon remélem – az árulás harminc ezüstjéért ezúttal egyetlen tiszta érzelmű muzsnai sem tartja a markát.

Farkas Wellmann Endre

Idén két százaléknyi adó ajánlható fel

Miután tavaly Romániában lehetővé vált, hogy az aktív magánszemélyek személyi jövedelemadójuk 1 százalékát egy saját belátásuk szerint kiválasztott civil szervezet (egyesület vagy alapítvány) támogatására fordítsák, idén ez az arány 2 százalékra nőtt.

2006-ban a következő változások vannak ezen a téren:

- először is, az aktív magánszemélyek személyi jövedelemadójuk immár nem, egy, hanem két százalékát fordíthatják egy, saját belátásuk szerint kiválasztott szervezet (egyesület vagy alapítvány) támogatására;

- a szponzorálási eljárás is megváltozott, mégpedig azért, mert idéntől már nem kell globális jövedelemnyilatkozatokat benyújtani, mint tavaly.

A szakminisztérium 2005. évi 2017-es számú rendelete értelmében a magánszemélyeknek egy típuskérvényt kell kitölteniük és benyújtaniuk az adóhivatalhoz. A szóban forgó típuskérvény január hónap végéig megjelenik a

Hivatalos Közlönyben. A nyomtatványokat az adóhivatalban is lehet igényelni. A típuskérvényhez 2 példányban mellékelni kell a jövedelemadót igazoló űrlapot (fisa fiscala). Ezt mindenki a munkahelyéről kapja, legkésőbb február 28-áig. Azok a személyek, akik fő foglalkozásuk mellett másodállásban is dolgoznak, mondjuk 2 vagy 4 órát, erről is hozhatnak igazolást az ottani munkaadójuktól.

A típuskérvénybe a következő adatokat kell beírni:

1. a személyi adatokat;
2. az összeget;
3. a szponzorálandó alapítvány vagy egyesület pontos román megnevezését;
4. pontos adószámát;
5. az IBAN-kód szerint megadott pontos bankszámlaszámot.

A típuskérvényeket legkésőbb 2006. május 15-ig lehet benyújtani.

148. számú kormányrendelet

A "Gyermekeket nevelő családok támogatásáról" szóló törvényerejű sürgősségi kormányrendeletet mutatjuk be.

2006. január 1-jétől a gyermekek neveléséért járó támogatást, az állami költségvetésnek kell fedeznie. 2006. január 1-jétől a havi gyermeknevelési járulék 800 lej (RON). Jogosult erre a természetes szülők egyike, aki a gyermek születése előtt legalább 12 hónapig olyan szakmai jövedelemben (venituri profesionale) részesült, amiért a munkáltatója jövedelmi adót fizetett. A törvény előírása szerint szakmai jövedelemnek számít, a munkabérekén kívül, a szabad foglalkozásokból és a mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelmek is. Ez az értelmezés lényegesen kibővíti azok körét, akik gyermeknevelési járulékot igényelhetnek. Tovább bővíti ezt a lehetőséget, hogy a szükséges 12 hónapos időtartamba beszámítják még a következőket is:

- a) követte házastársát külföldi kiküldetésbe;
- b) munkanélkülieknek járó segélyben részesült;
- c) betegszabadságon volt;
- d) azokat az időszakokat, melyeket a nyugdíjtörvény beszámít a nyugdíjazáshoz szükséges időtartamba (katonaság, egyetemi évek stb.);
- e) kollektív elbocsátás utáni időszakot, amelyet a nyugdíjtörvény is beszámít;
- f) a törvény megjelenése előtt, szerződés alapján, befizetett a társadalombiztosítási pénztárba;
- g) gyermeknevelési járulékban részesült (előzőleg született gyermekéért).

Népi hagyományok

Január hónap elnevezése latin eredetű, nevét a római Janus istenről kapta, aki a kezdet, a kapu, a határkő istene volt. Januárt nevezték Boldogasszony havának és Télhónak is.

Január 1. Újév napja, mint évkezdnet minden népnél szerencsevarázsló és gonoszűző nap. A napot vidámság, evés-ivás jellemzi, elmaradhatatlanok az újesztendei jókívánások. A falvakban főként a gyermekek járják köszöntőversikéssel a házakat, de a felnőttek is meglátogatják egymást egy-egy újévi koccintásra. Újév napjához rengeteg időjóslás kapcsolódik: például ha nincs fagy januárban, meghozza azt március és április. Sok jóslás fűződik az úgynevezett elsőhöz: az első újévi látogató lesz a lány férje; amivel először foglalkozik az ember, azt fogja egész évben csinálni.

Január 6-án van Vízkereszt, vagy a karácsonyi háromkirályok napja, amely tulajdonképpen a karácsonyi ünnepek zárónapja. Ezen a napon szokás utoljára meggyújtani a gyertyákat a karácsonyfán, ekkor bontják le a fát. Vízkeresztkor szentelik meg a házakat a gonoszűző szerekkel, vízzel és sóval. Az ajtóra vagy a szemöldökfára felírják az évszámot és alá a három király nevének kezdőbetűit: G+M+B. Már a XV. században jellegzetes magyar szokás. A XVI. század óta dokumentált szokás a csillagozás és a csillagének éneklése. Egyes vidékeken a mai napig is járnak gyermekek a kirúgható csillaggal háromkirályok képében köszönteni.

Január 20-án ünnepeljük Fábián és Sebestyén napját. Szent Fábián a III. században élt, egy ideig pápa is volt. Szent Sebestyén ókeresztény vértanú, római császári testőrpapancnok volt, akit keresztény hite miatt 298-ban Diocletianus császár kivégeztetett. Ő a polgári lövészegyletek, a nyilasok és puskások

védőszentje. A hagyomány szerint ez az első tavaszébresztő nap, ekkortájt kezdenek a fák mézgásodni, nedvet szívni.

Január 22-re esik Vince, a szőlősgazdák egyik védőszentjének napja. Népi megfigyelések szerint olvadás esetén jó borteremésre lehet számítani, ezt egy mondás is kifejezi: Ha megcsordul Vince, tele lesz a pince.

Január 25-én van a Pál-forduló, Szent Pál apostol névnapja. A bibliai Pál zsidó szülők gyermekeként körülbelül Jézus Krisztus születésével egy időben látta meg a napvilágot a kis-ázsiai Tarsus városban.

kankalin

csalán

Farsang

A farsangi ünnepkör legfeltűnőbb mozzanata a jelmezes-álarcos alakoskodás. A XV. század óta szólnak az adatok a férfi-női ruhacseréről, álarcviselésről, az állatalakoskodások különböző formáiról. A királyi udvartól a kis falvakig mindenütt farsangoltak hazánkban. A XVI. századtól említik Cibere és Konc, vagyis a Böjti Ételek és a Hústelekek tréfás küzdelmét is.

papsajt

Polgármesteri Hivatal közleményei

A Polgármesteri Hivatal 2006-os adózással kapcsolatos tájékoztatóját a következő számunkban olvashatják. A hivatal a 2005-ös tevékenységekről is beszámol a *Végvár* hasábjain.

Viharsarok Egyesület hírei

A Viharsarok Egyesület megkezdte 2006-os évben is a munkáját. A muzsnai színjátszó kör tavaszköszöntő színdarabja Weöres Sándor *Csalóka Péter* című színművének bemutatása lesz, március vége körül. Közben február elejétől folytatódik a kézműves foglalkozás, melyen most bábokat készítünk és mesét írunk. Egyelőre csak magunk szórakozására készítjük a bábokat, de ha terveink jól alakulnak nagy közönség előtt is szívesen bemutatjuk saját darabunkat.

Fájdalommal vettük tudomásul, hogy egyesületünk egyik tagja tragikus hirtelenséggel eltávozott közülünk. Kinda Tünde emlékét, az együtt átélt közös élményeinket szívünkben őrizzük. Családtagjainak vigasztalódást kívánunk.

Mégiscsak a család a döntő tényező

Az utóbbi időben egyre többen beszélnek és írnak az általános iskola szerkezetéről, az oktatás tartalmáról és megszervezéséről, a tanár és a tanulók közötti kapcsolatról, az anyagi alapról és más, az iskolák számára fontos kérdésekről. Azonban ritkán vitatkoznak olyan komoly problémákról, mint a családi nevelés, a család felelőssége a gyermeknevelésben, a család és az iskola közti viszony.

Ebben az országban különböző korszakokban más és másféleképpen ítélték meg a család szerepét a nevelésben. Az 1950-es, 60-as években mindenütt bentlakásokat hoztak létre-falvakon városokon egyaránt-, a gyermeknevelést teljesen az államra hárították, mintegy mentesítve ettől a családot. Az élet hamarosan bebizonyította ennek a bánásmódnak a hibáit, emberellenességét.

Nem hozta meg a várt eredményeket a középiskola kötelezővé tétele sem. Figyelmen kívül hagyták a tanulók érdeklődését, szükségletét. Tudták a gyermekek is, nem bukkhatnak meg az elemi osztályokban sem, az érettségiük sikerül, függetlenül a tudásszintjüktől, az elért eredményektől, felsőbb utasításra át kell engedniük őket. Igen, a tanárok oly megalázó helyzetbe kerültek, hogy fűt-fát, boldog-boldogtalant, mindenkit átmenő jeggyel osztályoztak. A tudás szintje oly alacsony volt, hogy a béka hátuljáig sem ért. Ráadásul, már az iskolában hazugságra nevelték a gyermeket. Volt ott Megénekünk, Románia! - fesztivál, bábszínház, más színház, hazafias munka, ateista kör, vasárnapi pionír foglalkozás, kommunista hősök nyomában-kirándulások, itt is volt olyan igazgató, aki követelte az ének-és rajzórát is meg kell politizálni, a többitől nem is beszélve. Ha mókust rajzoltak, előbb elénekelték: "Mint a

mókus fenn a fán, a pionír oly vidám." Tornaórán meg verpezsdítő tömegdalok szálltak a magasba: „Elytárs, a csákányt jó mélyre vágd!”

A tanulók saját tanáraik magatartásában is látták a formalizmust, az ellentmondásokat. Ez negatívan befolyásolta munkaszeretetüket (ó, azok a kéthónapos mezei gyakorlatok: kukorica-, krumpli- gyümölcszedések, sárban, esőben, tűző napfényen...) Kényszermunkával akarták munkára nevelni őket.

Mindezért az iskolát tették felelőssé. Kétségtelenül, az is hibás volt. Azonban a lehetőségei meg voltak számlálva... Azon kívül, az iskolára fájdalmasan rányomta bélyegét a személyi kultusz, a parancsrendszer, gyakran illetéktelen, két elemi ha végzett, analfabéta pártfunkcionáriusok szóltak bele az iskola életébe-a számonkérés hangján.

Tévedés volt mindenben az iskolát és a tanárokat, a neveléstudományt hibáztatni. Ma már tárgyilagosan kell tisztázni a káros jelenségek okait, és meg kell találni a kiutat ebből a zsákutcából.

Képes-e a mai iskola rövid időn belül megakadályozni a káros jelenségek terjedését, fel tudja-e számolni azokat? Aligha lehet határozott választ adni erre, az élet által feltett nyílt, egyenes kérdésre.

Már az ókori bölcsék is azt állították, hogy a nevelés alapelvei a gyermekkorba gyökereznek. Ezt a tényt mindenkor megerősítette. Valahol azt hallottam, öt éves korig 90%-ban eldől, hogy milyen lesz a gyermek felnőtt korában. Igen, korán meglátszik, mely tejből lesz túró...

Néhányan azt mondják, a mai család válságos helyzetbe került. Évente ezrek hagyják ott a családjukat, nagyvárosok utcáin, aluljáróiban csavarognak, csellengnek, kéregetnek, lopnak, gyilkolnak, bocsátják

áruba testüket. Figyelembe kell venni a házasságok és válások arányát, hányan választják, azt hogy anyjuknál vagy apjuknál maradjanak, mennyien kerülnek gyermekotthonokba, hány családban dül az erőszak.

Mindez nagy gondot okoz. Miféle nevelés folyik az ilyen családban? Mert a családnak a gyermekre való hatását nem lehet figyelmen kívül hagyni. A társadalom életbevágóan fontos kérdése a tartós, lelkileg és erkölcsileg egészséges család. Aligha lehet kétségbe vonni olyan tételeket, hogy: az embernek becsületesnek kell lennie, alkotói módon kell dolgoznia a társadalom hasznára, tiszteletreméltóan kell nevelnie gyermekét. Hiszen nincs is ennél fontosabb dolog. A munka a fejlődés alapja, az anyagi és szellemi javak forrása, a gyermek a szülő jövőjét jelenti, érte él, érte dolgozik.

Miért is van a családnak olyan fontos szerepe a gyermeknevelésben? Mert a nevelés döntő tényezője a személyes példamutatás. A szülők, az idősebb testvérek szolgáltatják először a példát. A családi körben a gyermek kicsi korától szemtanúja, szemlélője, megfigyelője annak, hogy milyen kapcsolat van apja, anyja, a család többi tagja között. Ez a valóság közvetlenül befolyásolja személyisége alakulását, fejlődését, meghatározza egész életét. A családban nem csak az ismeretek nagy részét sajátítja el, hanem a viselkedési szokásokat is, az élet értelméről vallott felfogásokat, a munka, a tulajdon, a környezetében élők iránti viszonyulását.

A szülők rendszerint tanácsokkal és útmutatásokkal látják el gyermekeiket, különböző mércéket állítanak fel, elvárják tőlük, feleljenek meg igényeiknek, de aligha érik el mindig a kívánt eredményt.

Végvár gyógynövény-pályázata

Gyógynövénypályázatunkra két jelentkező küldött be anyagot. Mindkét pályázót jutalomban részesítjük, habár a beküldött anyag jó részét gyógynövényes könyvekből másolták. Mostani számunkban teljes egészében közöljük a székelyszerzi Nagy Enikő színes, eredetibb gyűjtését, következő számunkban pedig székelymuzsnai pályázónk, Kovács Katalin összeírását olvashatják. Jutalmuk kerti eszköz és dísnövénymagok, amelyeket el is juttattunk nekik. Köszönjük a pályázatokat!

⊗ A BODZA erdőben, folyóvíz partján nő, évelő növény. A virágát napos időben gyűjtik és árnyékban szárítják. Teáját izzasztóként használják hűlés esetén, főleg mézzel édesítve. Jól oltja a szomjúságot és vizelethajtóként is használhatjuk. Ma már szörpöket és üdítőket is készítenek belőle.

⊗ A CICKAFARK parlagon, füves területeken nő, júniustól késő őszig virágzik. A gyűjtését teljes virágzaskor és napsütésben érdemes végezni. Árnyékban szárítjuk. Gyulladáscsökkentő és vérzéscsillapító hatása van. Az egész föld feletti részét gyűjtik. Illóolaját kenőcsökhöz keverve égési sebekre, különböző bőrgyógyászati kezelések, visszeres lábszárfekélyre is használják. Görcsoldó hatása is ismeretes. Gyomor nyálkahártya, gyomorfekély gyulladása esetén is használható. Kisgyermekek fürösztesre is alkalmas. Alkalmazzák még szájnálkahártya, foggyógyászati betegségekre is. Szemredők kezelésére is alkalmas. Felfázás ellen is jó hatása van, mint hüvelymosószer.

⊗ A CSALÁN évelő növény és bárhol előfordul. Levelét gyűjtik, melynek fertőtlenítő és hámosító hatása van. Emellett nemcsak a gyógyszeriparban, hanem a kozmetikai iparban is

használgják. A népi gyógyászatban leginkább köszvényes betegek isszák a teáját, sok vastartalma van. Kora tavasszal vitamin pótlásra is használható. Antibiotikumos és vízható hatása is van. Kitűnő hajápolószer, gátolja a hajhullást.

⊗ A CSIPKEBOGYÓ dombvidéket kedvelő bokor. Terméséből lekvárt készítenek, megszáritva teának is kitűnő. Gazdag C vitamin és magnézium tartalma van.

⊗ A GALAGONYA nálunk hagyományos néven tövisalma. Ezt is, mint a somot lombhullató erdőben, dombvidéken találjuk meg. A virágos hajtásai, melyek leveles hajtások tavasszal gyűjthetőek. A gyümölcsét akkor szedjük, amikor még nem lágult meg. Szárítva teának használják. Nyugtató hatása van, vérnyomáscsökkentő. Virágjából gargalizálásra való vizet is készítenek a szájüreg gombás megbetegedéseire.

⊗ A HAGYMA természetett növény, a nép gyógyászatban a vöröshagymát és a fokhagymát használják. A vörös hagyma az emésztőnedvek termelését fokozza. Köménnyel teát főzve kitűnő szélhajtó. Külsőleg genny sebekre is alkalmas. A fokhagymát magas vérnyomásra is használják, gátolja a vér koros alvadását, vérrögök képződését, csökkenti a vér koleszterin szintjét, azonkívül jó hűléses állapotok kezelésére is. Orvosi szénnel keverve hasmenésre és féregűzésre is alkalmas.

⊗ A HÁRS három vadon termő hársnak van gyógyászati jelentősége. A kislevelű hárs - a levél fonákján rőtbarna szőr-csomók találhatóak, a virágok sárga színűek illatosak, 5-15 elálló vagy lefele irányuló virágzatot képeznek. A nagylevelű hárs - a levél fonákja szintelen vagy fehéres, a virágzatát mindössze 2-5 virág képezi. Az ezüst hárs a levelek fonákján az egész felület szőrös, virágzatán a szirmok körén belül szirmoszerű

porzók találhatóak. Mindhárom hárs júniusba, júliusba virágzik, lombhullató erdőben él. Az ezüst hárs a melegebb vidéket szereti. A hárs virágait gyűjtik a murvalevelekkel együtt árnyékban szárítják. Forrázata izzasztó hatású, hűléses, lázas állapotokban használják. Nyugtató hatása is ismert. Folyadékbevitel céljára használja idült vesemedence gyulladással húgyhólyag gyulladással betegeknek, minél kevesebb cukorral édesítve. A hársfa fatestéből készül az orvosi szén egyik fajtája.

⊗ A KANKALIN nálunk kása virágként ismert, évelő növény. A kankalinnak gyűjtik a gyökereket, valamint a virágait, melyek április és május hónapokban virágoznak. A népgyógyászatban, mind a virágot, mind a gyökert köptetőként, légutak és egyéb hurutos megbetegedésekre használják.

⊗ A KAKUKKFŰ nálunk vadcsomborként ismert. Legelőkon, száraz kaszálókon vakondtúrásokon terem. A föld feletti részét gyűjtik, árnyékban szárítják. A népi gyógyászatban köptetőként, légutak fertőtlenítésére használják. Enyhe görcsoldó és hörgőtágító hatása van. Jó még a számköhhögés és tüdőasztmában szenvedő betegek gyógyítására.

⊗ A KÉKIRINGÓ évelő növény, legelőkon, kaszálókon terem. Júniustól augusztusig gyűjthető. Teáját légcsőhurut, hörgők gyulladására és számköhhögés ellen használják. Nagyon jó köptetőszerek is.

⊗ A KÖKÉNY gyógynövény szintén dombvidéken terem, virágát korán gyűjtik, szárítva teának használják. Vizelethajtó és hashajtó hatása van.

⊗ A KÖRÖMVIRÁG természetett gyógynövény. Kora tavasszal vetik és virágait napos időben gyűjtik. A virágok könnyen összeroppannak, ezért ajánlatos kosárba szedni.

Belsőleg és külsőleg is használják nem csak a népi gyógyászatban. Belsőleg gyomor és patkóbél-fekély kezelésre, hüvelymosásra. Külsőleg genyene bőrgyulladásos sebekre krém formájában használják. Elősegíti a bőr hámosítását, nagyon jó antibiotikumos hatása van.

⊗ A MARGARÉTÁT nálunk dísznövénynek ismerik. Van vadon termett és természetű margaréta is. A népi gyógyászatban epe- és vesebántalmakra használják. Tisztítja az epe- és veseutakat, szűri a vesehomokot és apróbb köveket is elhajt. Görcsoldó hatása is van. A margarétát napos időben gyűjtik, mint általában más gyógynövényt és árnyékos helyen szárítják.

⊗ A NYÍR fehér kérgű fa, napos domb- és hegyvidéken található. Leveleit májusban gyűjtik. Főzete enyhe vizelet hajtó. A nyírfát tavasszal csapolni szokták és az így nyert nyírfavizet a népi gyógyászatban vesekövek elhajtására használják. A nyírfakátrányt a bőrgyógyászatban ekcémák és pikkelysömör gyógyítására használják. A nyírfalevél kivonata hajápoló szerként is ismert.

⊗ AZ ORBÁNCFŰ évelő növény, júniustól augusztusig vi-

rágzik. Szárazabb kaszálókon, bokros helyeken nő. A gyógyászatban epehólyag és gyomorfekélyes betegek kezelésére használják. A depressziós betegeknek is ajánlják, de eredményt csak néhány hét után lehet elérni, folyamatos fogyasztása mellett. A virágzó szárazakat gyűjtik és árnyékban szárítják. Triferment helyett – melyet, pl. jóllakottság esetén használhatunk – használhatjuk.

⊗ AZ ÖKÖRFARKKÓRÓ napos száraz helyeken található, magassága elérheti a 2 métert, júniustól augusztusig virágzik. Jellegzetes, hogy éjszaka virágzik és déli órákban a virágok elhervadnak, ezért ajánlott a reggeli időszakban gyűjteni. A népi gyógyászatban köptető szerként használják. Nagy mennyiségben nehezen gyűjthető, ezért egymagában ritkán használják.

⊗ AZ ÖRDÖGBORDA évelő, virágtalan növény, domb- és hegyvidék nyirkos részein nő. A gyökértörzset a rajta lévő levéllyél maradványaival gyűjtik. Felhasítás nélkül szárítják. Ipari készítményekben féregűző szerként használják, de embereknél nem. Az állatgyógyászatban juhok mételezése ellen használják.

⊗ A PAPSÁJT évelő növény,

de van természetű formája is. Májustól késő őszig virágzik. Vetési gyomként fordul elő a burgonya- és répaföldeken. A leveleit és virágját napos időben gyűjtik, árnyékban szárítják. A virágok forrázatát légutak, hurutos megbetegedésekben használják. A leveleket meleg vízzel áztatva sebek, kelések ellen, ekcémás bőrre helyezik, lágyító szerként. Belsőleg légúti betegségekre, rekedtségre, köhögés csillapítására használják.

⊗ A SZEDER szintén a dombvidéket kedveli, de a magasabb helyeken is megtalálható. Gyümölcséből lekvárt, kompót készítenek. Gyógyhatása vércukorszint csökkentő.

⊗ A SOM lombhullató erdőben, bokros domboldalon található. Hagyományos felhasználása: befőtt, szirup-kompotkészítés. Gazdag C vitamin tartalma van és hasmenésre is jó.

A gyógynövényekről leírt tulajdonságok helyességét és a használati utasításokat ellenőrizte SZABÓ JÓZSEF biológus. Köszönjük a javításokat.

Lapszámunkat a gyógynövények rajzaival illusztráltuk.

A Tündérkirálynő megszabadítása

Mese két részben, gyermekeknek és felnőtteknek

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, az Üveghegyen, Aranyerdőben, meseszép kastélyban élt a Tündérkirálynő.

Egy napon a királynő lement a tópartra, ahol sok kacska úszkált. Lehajolt, hogy jobban szemügyre vegye őket, de a kacsák abban a pillanatban berántották őt a vízbe. Mert ez a tó elátkozott volt. Csiribá, a gonosz varázsló átkozta el a tavat, mert a Tündérkirálynő menesztette udvarából. A varázslóra azért haragudott meg, mert a kertjében nyíló óriási virágokat

mind mérges gombává változtatta. Teltek, múltak az évek, és a tóra egy szép tavirózsa nőtt. Egyszer arra járt egy királyfi, akinek nagyon megtetszett a tavirózsa és le akarta szakítani, amikor az megszólalt:

- Kérlek, ne szakíts le! Én a Tündérkirálynő vagyok. Egy gonosz varázsló elátkozott, mert elbocsátottam a szolgálatomból.

- Tényleg te vagy a Tündérkirálynő? Hallottam már rólad.

- Igen. Ide vagyok bezárva a rózsába.

- Megszabadítalak az átok

tól, s ha olyan szép vagy, mint ahogy mondják, nyomban feleségül is veszek - mondta a királyfi.

- Köszönöm, de ahhoz, hogy megszabadíts, ki kell állnod három próbát, ami elé Csiribá a varázsló állít téged. Életedet is elvesztheted.

- Egy életem, egy halálom, megpróbálom.

Igy hát elindult a királyfi megkeresni a varázsló kastélyát. Ment hetedhét országon át, ki tudja már hány napja. Már azt hitte, sose találja meg a kastélyt, amikor találkozott egy kislánnyal.

- Szia - mondta a kislány -, én Piroska vagyok.

- Jó napot Piroska.

- Tudom, hogy hová mész, kit keresel, de ahhoz, hogy megtaláld szükséged lesz rám és a barátaimra.

- Nohát, akkor hívd őket gyorsan, mert nagyon sietős a dolgom. Tündérr királynő vár reám.

- Jó, segítünk neked, de akkor ígérd meg, hogy elviszel minket a birodalmatokba, és örökre ott élhetünk a mese-szép virágok között a királyi udvarba.

- Hát már hogyan ígérném meg!

- Dobbantok hármat a bal lábammal, kettőt a jobbal és rögtön itt teremnek a barátaim.

Dobbantott, és abban a pillanatban ott teremtek a barátai. Hú, de sokan voltak! Mindenki szépen sorban bemutatkozott a királyfinak.

- Szia, én Brümbrüm vagyok, a traktor.

- Szia, én Csipkerózsika vagyok

- Szia, én Pingu vagyok, a pingvin, és egy fagyasztóládában lakom.

- Szia, én Morrmorr vagyok, a medve.

- Szia, én a Kopasz kislány vagyok.

- Szia, én Marika vagyok, és ő az oroszlánom, Leó.

- Szia, én Csámpi vagyok, a csacsi.

- Figyeljete ide - mondta Piroska -, segítenünk kell a királyfinak, hogy a gonosz varázslót legyőzze. Az átkot a Tündérr királynő felett csak a varázsló tudja megtörni, de ehhez ki kell állni három nagyon nehéz próbát, s ebben kell mi segítségére legyünk a királyfinak.

Elindult tehát a tíz jó barát. Mentek, mentek, mendegéltek, míg elértek a varázsló aranyló kastélyához. Beléptek a kapun és egy nagy terembe értek. A varázsló nyomban előttük tette. Orra nagy volt, barna, szinte ijesztő. Elé álltak a jó barátok, nem ijedtek meg a varázslótól. A királyfi nem

ment be a palotába, mert azt megsúgta neki Pingu, aki az északi sarkról pottyant ide, hogy jobb, ha nem találkozik egyelőre személyesen a varázslóval, mert még őt is elátkozza.

- Kedves varázsló, kérlek, szabadítsd ki a Tündérr királynőt a tavorózsa fogságából - mondta Piroska.

- Már hogy szabadítanám! A királynő menesztett az udvarából, haragszom, mérges vagyok reá. Nem, soha!

- Kérlek, engedd szabadon! - könyörgött a Kopasz kislány is.

- Mondtam, hogy nem! Egyedül a királyfi szabadíthatja ki a fogságból, de három olyan próbát kell kiállnia, amit aligha hiszem, hogy meg tud oldani.

- Mondd mi az! Brümbrüm! - felelte erre a mackó.

- Mi átadjuk neki az üzeneted, iá - iázta a számárka.

- Bármi legyen az, a királyfi megpróbálja megoldani, brümbrüm - zúgta a traktor.

- És meg is oldja - bődülte el magát az oroszlán.

- Igen? No lássuk csak! Van az erdőmben egy egérmókus, aki egy nagy tuskó odújában lakik. Nagyon jó barátom. Csak én tudom előhívni őt. Van annak egy egészen furmányos, kacskaringós valamije, amit meg kell szereznetek. Az egérmókus nem jön ki az odúból, csak ha egy bizonyos piros csengettyű hangját hallja. A piros csengettyűt birodalmam legvadabb kecskéi őrzik, hogy-hogy nem, azt ti kell kitaláljátok. És azt is, hogy mivel tudjátok őket engedelmességre bírni. Három napot adok, hogy ezt megoldjátok, ha nem sikerül, a sárga kutya, birodalmam félelmetes fenevadja, mind felfal benneteket egytől-egyig.

Elmentek hát a jó barátok és a közeli erőben összeültek tanácskozni. Előadták a királyfinak a varázsló kívánságait, és szörnyű nagy gondolkodásba kezdtek. Tanakodtak, tanakodtak, már több mint egy napja. A megoldásra sehogy sem jöttek rá. Nagy szomorúan elkezdtek

sírni, de nem sokáig, mert megjelent előttük egy angyal. Az angyalnak nagy fehér szárnyai voltak, a kezében pedig varázspálca. Így szól hozzájuk:

- Meghallottam hangos szomorú sírásotokat, és eljöttem, hogy segítek rajtatok. Ne keseredjete el, mert a segítségetekre leszek. A Tündérr királynő nagyon jó barátnőm, s már rég arra várok, hogy végre jöjjön valaki, akinek jómagam is segítségére lehetek, mert egyedül nem tudom őt kiszabadítani. Minden gondolatotokat jól tudom, s azt is, hogy most egy olyan furulyára van szükségetek, amit csak én hozhatok ide nektek. Az egyik báránnyelvény van három furulya, abból a legkisebbiket lehozom nektek, arra van most szükségetek. Azzal induljatok és keresséte meg a vad kecskéket.

Ezzel az angyalka felröppent és alig telt egy-két óra máris hozta a furulyát. Egészen kicsi volt és piros. A királyfi és barátai megköszönték az angyalka segítségét és a mielőbbi vizontlátás reményében elindultak felkutatni a kecskéket. Mentek, mentek, mendegéltek. Lassan haladtak, mert a varázsló birodalmában állandóan sötétség volt, állandóan éjszaka. Csak a holdvilág mutatta az utat. Egyszer csak egy nagy kerítés előtt találták magukat. A kerítés mögül félelmetes mekegés hallatszott és vonyítás.

- Meeee! Meeee! Vaúúúúú! Meeee! Vaúúúúú

De amint észrevették a közeledőket azonnal rájuk támadtak. Félelmetesen vicso-rítottak és haraptak a fekete kecskének. A varázsló félelmetes sárga kutya is támadta őket.

folytatjuk

Ötletek:

muzsnai színjászó-körösök

Írták:

Nemes Anna Borbála,

Bogos Zoltán

Lektorálta:

Farkas Wellmann Endre

Jókívánások - Jókívánások - Jókívánások

Kakasi Lászlónak február 26-án betöltött 30-ik születésnapjára erőt, egészséget, sok boldogságot kíván felesége Eszter és kislánya Kriszta, valamint szülei Irén és Domokos.

Ifj. Kakasi Domokosnak Agyagfalvára sok boldogságot, minden jót kíván a február 26-án betöltött 34-ik születésnapjára felesége Magdi, kislánya Andika, testvére és családja, valamint szülei Irén és Domokos.

Még sok egészségben eltöltött boldog születésnapot kíván Kakasi Domokosnak január 2-án betöltött 62-ik születésnapjára neje Irén.

Ugyancsak boldog születésnapot kíván fia Muzsnából Kakasi László, menyé Eszter, unokája Kriszta, valamint fia Agyagfalváról Kakasi Domokos, menyé Magdolna és unokája Andrea.

margaréta

teleház

Teleházunk nyitva tartási rendje októbertől: kedden: 14-16 óráig, csütörtökön 14-16 óráig, szombaton 13-18 óráig. Szeretettel várunk mindenkit a Teleházba, ahol nyomtatni, cd-t, floppy-t lehet vásárolni és írni. Emellett néhány papíráru és íróeszköz is kapható, ami bármikor kelhet (papír, ceruza, toll, ragasztó stb.). Az internetezési lehetőség továbbra is hétfvégén működik. Az e-mail küldés, vagy az első 15 perc ingyenes. Szolgáltatásainkról érdeklődhetnek a helyszínen. Mindenkit szeretettel várunk.

apróhirdetések

Székelymuzsnában hamarosan eladó lesz sokféle háztartási készülékek (hűtőszekrény, mosógép, kályha stb.), felszerelések (poharak, edények stb.), szerszámok, bútorok (ebédlő, hálószoba, polcok, asztalok) jutányos áron. Érdeklődni lehet a szerkesztőség címén vagy a 222 143-as telefonszámon.

Eladó egy fehér zuhanyzó fülke, egy porszívó és két univerzális csomagtartó. Eladó továbbá építkezésből megmaradt csempe (kékes színben), új tömör téglák, glett-paszták. Érdeklődni lehet a szerkesztőség címén vagy a 222 143-as telefonszámon.

ökörfarkkóró

csipkebogyó

cicafark

som

nyír

A Viharsarok Egyesület megköszöni mindazoknak a támogatását, akik a 2005-ös évben adójuk 1%-át az egyesület részére utaltatták át. 2006-tól már 2%-ot lehet a civil szervezeteknek utalni.

Kérjük, adója 2%-át ajánlja fel a Viharsarok Egyesületnek, hogy Székelymuzsnában és környékén elkezdett tevékenységét támogassa. Az egyesület adatait: Asociația

"Viharsarok", sat. Mujna 110. jud. Harghita cod fiscal: 16495712, Cod I B A N : RO95BPOS21103341160ROL01.

*Köszönjük támogatását!
A Viharsarok Egyesület.*

További információk: A 222 143 telefonszámon vagy <http://viharsarok-erdely.org> kaphatnak

A Viharsarok Egyesület lehetőséget ad arra, hogy zenés üzenetét a Duna Tv *Kívánságkosár* című műsorában elküldje e-mail-en. A kívánásokat minden hétköznap 14-18 óráig adhatják le személyesen az egyesület székhelyén. Más időpontokban az ajtóra kirakott borítékban helyezhetik el az üzeneteket.

VÉGVÁR ♦ Havonta megjelenő ingyenes községi lap. Kiadja a Viharsarok Egyesület és Székelyderzs Polgármesteri Hivatala Postacímünk: 537076 - Székelymuzsna 110. szám Telefon és fax: +40 266 222 143 Honlap: <http://viharsarok.erdely.org> e-mail: viharsarok@erdely.org

Szerkesztőbizottság: Demeter Sándor Loránd (főszerkesztő), Nemes Anna Borbála (igazgató), Újvárosi Katalin (vallás), Bán Péter (korrektúra), Bogos Zoltán (terjesztés).